

ABSZTRAKTOK

MOBILITÁS ÉS INTEGRÁCIÓ

HUSZÁR ÁKOS – SZABÓ ANDREA

Pártszimpátia és a társadalmi mobilitás érzékelése

A tanulmányban nem a társadalmi mobilitás hagyományosan vizsgált objektív dimenzióit, hanem annak az egyénben lecsapódó érzetét, a szubjektív mobilitást vizsgáljuk. Az elmúlt évek szociológiai, politikatudományi vizsgálódásai arra utalnak, hogy a média által erősen vezérelt társadalmakban egyre nagyobb jelentősége van az objektív mutatókban testet öltött valóságon túli, úgynevezett megélt valóságnak, vagy, ahogy a politikatudomány ezt mondja: a „*post-truth*” világnak. Természetesen nem állítjuk, hogy a szubjektív mobilitás ne lenne valóságos, azt azonban igen, hogy lehet érték-, ideológia- és politikavezérelt, sőt -befolyásolt, így a szociológia által kimutatott, adott esetben mobilitás szempontjából inkább állandóságot, stabilitást mutató társadalom, a szubjektum szintjén lehet erősen felfelé mobilnak megélt, dinamikus és kedvező konnotációjú, vagy éppen fordítva. Érezhetik úgy a társadalom tagjai, hogy helyzetük hónapról hónapra kedvezőtlenebbé válik annak ellenére, hogy objektív mobilitási mutatókkal ez az érzet nem támasztható alá. Ennek egyik kézzelfogható példája a Fidesz 2006-os „*Roszszebbül élünk, mint 4 esztendeje!*” kampány-szlogenje, amely arra próbált rávilágítani, hogy a társadalom súlyos veszteségeket szenvedett az MSZP által vezetett 2002–2006 közötti időszakban.

Kulcsszavak: inter- és intragenerációs szubjektív társadalmi mobilitás, pártpreferencia, politikai integráció

HUSZÁR ÁKOS – BALOGH KAROLINA – GYŐRI ÁGNES

A társadalmi mobilitás egyenlőtlensége a nők és a férfiak között. Közeledés vagy távolodás?

A tanulmány a származás és az egyén által elért társadalmi pozíció összefüggését vizsgálja a mai Magyarországon és arra a kérdésre keresi a választ, hogy milyen különbségek figyelhetők meg a nők és a férfiak mobilitási jellemzői között. A jelenség vizsgálata azért indokolt, mert annak ellenére, hogy a társadalmi élet számos területén a nők hátrányos helyzetben vannak a férfiakhoz képest, az elmúlt évtizedek mobilitásvizsgálatai szerint kedvezőbb helyzetbe kerültek. Vizsgálatunk a TK Mobilitás Kutatási Centrum által 2018-ban készített országosan reprezentatív felvétel adataira támaszkodik. Eredményeink arra a kedvezőtlen tendenciára hívják fel a figyelmet, hogy erősödik a magyar társadalom bezáródása a mobilitás mértékének csökkenésével, valamint arra is rámutatnak, hogy ugyan a nők abszolút mobilitási mutatói összességében kedvezőbben alakulnak, mint a férfiakéi, ez azonban nem jelenti azt, hogy a mobilitási esélyeik is kedvezőbbek.

Kulcsszavak: társadalmi mobilitás, abszolút és relatív mobilitás, nemek közötti egyenlőtlenségek

GERŐ MÁRTON – HAJDU GÁBOR – KOVÁCH IMRE – KRISTÓF LUCA – SZABÓ ANDREA

A magyar társadalom integrációja 2015, 2018

A tanulmány a 2018-as és a 2015-ös integrációs modellnek a szerkesztésében felhasznált dimenziók összehasonlításával elemzi a magyar társadalom integrációjának a változásait a két adatfelvételi időpont között. Ismerteti a 2018-as modell létrehozásának a részleteit, és a kapott eredményeket összehasonlíttja a kormányzat kinyilvánított társadalmpolitikai céljaival. A tanulmány eredményei, a látens profilelemzés a modellalkotáshoz, a modelleket létrehozó változók megoszlásai és statisztikai kapcsolatai jól alkalmazhatók és bizonyítják, hogy az integrációs modell alkalmas nemcsak a társadalmi egyenlőtlenségek és az integráció adott állapotának a leírására, hanem azok két időszak közötti elmozdulásainak, módosulásainak az elemzésére is. A társadalmi egyenlőtlenségek és integráció nagyon csekély mértékben módosultak 2015 és 2018 között. A társadalom politikai integrációja jelentős mértékben felerősödött.

Kulcsszavak: társadalmi integráció, társadalmi egyenlőtlenségek, látens profilelemzés, politikai integráció

SZABÓ ANDREA – GERŐ MÁRTON

A magyar társadalom politikai integrációja

Az elmúlt években több tanulmányban vizsgáltuk a politikai integrációt Magyarországon (Gerő–Szabó 2015, Gerő–Szabó 2017, Gerő–Szabó 2019). Az volt a szándékunk, hogy bemutassuk azt a folyamatot, ahogy a politikai rendszer a maga eszközeivel létrehozza azokat a mechanizmusokat és interakciókat, amelyek újra és újrateremtik az emberek együttélésének feltételit, valamint becsatornázzák a társadalmat a politikai alrendszer működtetéséhez (Kiss 2015). Ebben a tanulmányban összegezzük az ezzel összefüggő, korábbi vizsgálataink eredményét, és a legújabb rendelkezésre álló adatainkon teszteljük, hogy a politikai integráció korábban azonosított mintázatai hogyan alakultak az utóbbi években. Ehhez kifejtjük, hogy a habermasi alapokon nyugvó politikai integrációs keret hogyan kapcsolódik össze a politikai kultúra típusaival, majd egy 2018-as reprezentatív adatfelvétel segítségével megvizsgáljuk, hogy milyen értékrendbeli és részvételi mintázatok alakultak ki a mai Magyarországon.

Kulcsszavak: politikai integráció, értékrend, részvétel

TERÜLETI MOBILITÁS

CSIZMADY ADRIENNE – GYÓRI ÁGNES – KŐSZEGHY LEA – RÁCZ ATTILA

Területi mobilitás és a magyar társadalom integrációs csoportjai

Tanulmányunk a területi mobilitás jellegzetességeit vizsgálja. Először áttekintettük az e téren született legújabb kutatási eredményeket, majd a Társadalomtudományi Kutatóközpont (Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely) Szociológiai Intézetében több éve folyó, a társadalmi integrációs mechanizmusokat vizsgáló kutatás keretében kialakított integrációs csoportok mobilitási jellemzőit vizsgáltuk meg. A háztartások területi mobilitási lehetőségeit és hajlandóságát befolyásoló tényezők közül a lakás- és munkaerőpiaci helyzetet emeltük ki. Adataink a KSH statisztikáiból és a Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézete által 2018-ban, országosan reprezentatív mintán végzett kérdőíves kutatásból (KEP2, N=2650) származnak. A területi mobilitás társadalmi különbségeinek vizsgálata hozzájárul annak megértéséhez, hogy társadalmunk miért tartozik a kevésbé mobilak közé.

Kulcsszavak: területi mobilitás, lakásmobilitás, ingázás, integrációs csoportok

DÁVID BEÁTA – ALBERT FRUZZSINA – HUSZTI ÉVA

Kapcsolati tőke és földrajzi mobilitás

A tanulmány fókuszában a lakóhelyi mobilitás és a kapcsolathálózat áll. Először áttekintjük a kapcsolati tőke indikátoraként használt, a személyes kapcsolathálózatok legszűkebb, erős kapcsolatokat tartalmazó körének, az úgynevezett bizalmas beszélgetési hálózatoknak az alakulását, különösképp a 2015–2018 közötti időszak adataiból kibontakozó változásokat. Ezután az MTA TK, Mobilitás Kutatási Centrum KEP 2018. évi adatbázisa alapján megvizsgáljuk a földrajzi mobilitás (ugyanott él-e jelenleg, ahol gyerekkorában), illetve a bizalmas beszélgetési hálózatok jellemzőinek összefüggéseit.

Kulcsszavak: bizalmas beszélgetési hálózatok, földrajzi mobilitás, kapcsolati tőke

BAKÓ TAMÁS – KÁLMÁN JUDIT

Változott-e az ingázásban a nemek közötti egyenlőtlenség? Az ingázási időre ható tényezők és változásuk 1990 és 2011 között Magyarországon

A munka miatti ingázás modern jelensége a munkaerőpiac és a lakáspiac térbeli interakciójának eredménye, mely az egyén részéről akkor racionális választás, ha vagy jobb lakáskörülmények vagy előnyösebb munkalehetőség, magasabb bérszínvonal kompenzálja a vele járó fáradságot. A fejlett országokra vonatkozóan régóta és több vizsgálat zajlott az ingázás összefüggéseivel kapcsolatban, munka-gazdaságtani, gazdaságföldrajzi, vagy urbanista elméleti keretekkel egyéni, demográfiai és területi különbségeket is mérve. Viszont jóval kevesebb a kelet-európai adatokon alapuló elemzés a szakirodalomban. Jelen tanulmányunk a csekély hazai irodalmat kívánja kiegészíteni számos új, eddig nem kikutatott eredmény bemutatásával a *népszámlálási* adatok alapján az 1990–2011 közötti időszakra vonatkozóan. Leíró jelleggel bemutatjuk az ingázási mintázatokat, és egy szelekciós ökonometriai modellel vizsgáljuk az ingázási időre ható tényezők változását 1990 és 2011 között – hiszen a foglalkoztatottá válás nem random, azt is számos tényező befolyásolja. Kutatásunk egyik legjelentősebb eredménye, hogy míg a nemzetközi irodalom szerint a férfiak és a nők ingázása közötti időben mutatkozó különbség stabil (például Petrongolo–Ronchi 2020), addig Magyarországon a vizsgált időszakban ez nem volt igaz: az adatok arra engednek következtetni, hogy a nők egyre jobban felzárkóztak a férfiakhoz mind a foglalkoztatás esélyében, mind az ingázási időben, illetve a megtett távolságban. Számos egyéb egyéni, valamint a helyi munkaerőpiacot jellemző változó hatását vizsgáltuk az in-

gázási időre vonatkozóan, ám eredményeink szerint a lakóhely földrajzi elhelyezkedése lényegesen nagyobb hatással bír, mint bármelyik egyéni szintű demográfiai változó (kivéve a foglalkozás). A Közép-magyarországi régióban lakókhöz képest az ország bármelyik másik régiójában lakók napi 17–30 perccel rövidebb ingázási idővel számolhatnak, ami komoly kihatással lehet az ingázás társadalmi költségeire és jóléti hatásaira.

Kulcsszavak: ingázási idő, helyi munkaerőpiac, női foglalkoztatás, népszámlálás, szelekciós modell

VISSZA A TÁRSADALOMBA

RÁCZ ANDREA

A szociális munka intervencióinak hatása a társadalmi mobilitásra és immobilitásra

A tanulmány azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a szociális munkának milyen mozgásteret van a hátrányos helyzetű, kirekesztett családok és egyének támogatásában, illetve a rendszer diszfunkcionális működése hogyan járul hozzá a kliensek helyzetének konzerválásához. A *Szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer működési mechanizmusai* című kutatás célcsoportja kettős: egyfelől a különböző problémákkal küzdő kliensek és családok, másfelől a velük dolgozó szakemberek, illetve a helyi döntéshozatalban érintett szereplők. A két célcsoport a szociális és gyermekvédelmi rendszer működésével kapcsolatos vélekedéseit, valamint a segítségnyújtás egyének, családok jól-létére és társadalmi mobilitásukra gyakorolt hatásait kvantitatív és kvalitatív kutatási eredményeink alapján ismertetjük. A tanulmány felhívja a figyelmet arra, hogy a szociális és gyermekvédelmi terület forrás és humán erőforrás kapacitásainak szűkössége, a szakma alacsony társadalmi megbecsültsége a kirekesztett léthelyzetek és állapotok rögzülését, konzerválását eredményezik. A gyakorlati működésre jellemző diszfunkcionalitás a szociális munka alapértékeit és beavatkozási elveit veszélyezteti, ezzel korlátozva a professzionális segítői tevékenységeket.

Kulcsszavak: szociális munka, gyermekes családok, jól-lét, társadalmi mobilitás és ellátórendszer

BOZA ISTVÁN – CSÁKI ANIKÓ – ILYÉS VIRÁG – KÖLLŐ JÁNOS –
KŐMŰVES ZSÓFIA – MÁRK LILI – MÉSZÁROS MERCEDES

Keresleti korlátok a börtönből szabadultak reintegrációjában

A tanulmányban magyar vállalatok és költségvetési intézmények létszámfelvételi és bérezési döntéseit vizsgáljuk annak felderítésére, hogy milyen típusú munkáltatók, milyen munkakörökben, mekkora bérért és milyen hosszan alkalmaztak börtönviselt személyeket 2003–2011-ben. E célra egy államigazgatási regiszterekből épített panel adatbázist használunk, amely a magyarországi népesség feléről, ezen belül közel negyvenezer, a vizsgált időszakban legalább egyszer fogva tartott személyről tartalmaz adatokat. Eredményeink szerint a vállalatok az egyszerű munkák világában nem biztosítják magukat alacsonyabb bér fizetésével a börtönviseltek alkalmazásában rejlő kockázatok ellen, ugyanakkor megfigyelhető, hogy olyan cégek, olyan munkakörökbe vesznek fel szabadultakat, ahol a szabályszegő viselkedés okozta várható kár viszonylag kicsi. Ezeken a területeken a munkaviszonyok rövidek, nagyobb részt csak egy-három hónaposak. Potenciális beajánlók jelenléte, illetve a börtönviseltek foglalkoztatásában szerzett korábbi munkáltatói tapasztalat mérsékli az alkalmazás kockázatát és stabilabb állásokhoz segíti a börtönviselteket. Az arányuk népes társadalmi csoportokban elég magas ahhoz, hogy a visszailleszkedésük akadályait komolyan tanulmányozandó kérdésnek tekintsük.

Kulcsszavak: fogvatartottak, reintegráció, mobilitás, diszkrimináció, Magyarország

HATÁRON INNEN, HATÁRON TÚL

PAPP Z. ATTILA - KOVÁCS ESZTER – KOVÁTS ANDRÁS

Magyar diaszpóra és az anyaország.

Diaszporizáció és diaszpórapolitika

A tanulmány azt vizsgálja, milyen kapcsolatrendszer alakult ki a külföldön, diaszpórában élő magyarok és az anyaország között. A nemzetközi diaszpórapolitikai szakirodalom elméleti keretei között elemezzük, hogy kormányzati szinten milyen politika szerint alakul az anyaország és a diaszpórában élő magyarság kapcsolata: hogyan gondolkodik a magyar politika a külföldön rövid vagy hosszú távon letelepedett magyar közösségekről, szán-e nekik valamilyen speciális feladatot a magyar nemzetépítésben vagy külpolitikában, egyszersmind milyen koncepciók

alapján viszonyul az anyaország a külföldön (nyugaton) élő nemzettagokhoz. Saját empirikus adataink segítségével vizsgáljuk azt is, hogy a külföldre migrált magyarok hogyan viszonyulnak Magyarországhoz és új, lakóhelyük szerinti országukhoz. Képet adunk arról, hogy a külföldön élők milyen módon intézményesülnek új környezetükben, és választ adunk arra is, hogy a különféle szerveződéseik egy új diaszpóra kialakulásához vagy inkább csak egy transznacionális mozgás állandósulásához vezetnek.

Kulcsszavak: magyar diaszpóra, diaszpórapolitika, diaszporizáció, transznacionalizmus

FEISCHMIDT MARGIT – ZAKARIÁS ILDIKÓ

Szolidaritás és társadalmi mobilitás.

Magyar bevándorlók jótékonyága és fizetett munkája a német bevándorlási rendszerben

Tanulmányunkban az európai szelektív mobilitási rendszerben való helyezkedés és a szolidaritás összefüggéseit vizsgáljuk elsősorban abból a megközelítésből, hogy a menekültellátásban végzett jótékonyág és fizetett munka hogyan hat az európai migránsok strukturális és érzékelt munkaerőpiaci helyzetére. A vizsgálat Németországban élő magyarokra irányult, módszere online survey és interjú adatfelvétel. A tanulmány megállapítja, hogy az önkéntesen végzett szolidaritási munka növelte a magyar migránsok esélyét arra, hogy Németországban fizetett munkát találjanak, ami sokak számára az előrelépést jelentette a formális munkaerőpiacon is. Ez a strukturális összefüggés az értelmezések szintjén a migráns élethelyzetek azonosságának diskurzusait és a személyes példákra hivatkozó meritokratikus diskurzusokat erősítette.

Kulcsszavak: szolidaritás, migráció, menekültek, Németország, Magyarország, média, nyilvánosság

A KÖTET SZERZŐI

ALBERT FRUZZINA

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar, Mentálhigiéné Intézet, egyetemi tanár; Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos tanácsadó

BAKÓ TAMÁS

Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaságtudományi Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos segédmunkatárs

BALOGH KAROLINA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos segédmunkatárs

BOZA ISTVÁN

CEU, PhD hallgató

CSÁKI ANIKÓ

Váltó-Sáv Alapítvány, munkatárs

CSIZMADY ADRIENNE

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos tanácsadó; Szegedi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Szociológia Tanszék, egyetemi docens

DÁVID BEÁTA

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar, Mentálhigiéné Intézet, egyetemi tanár; Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos tanácsadó

FEISCHMIDT MARGIT

Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos tanácsadó; Pécsi Tudományegyetem Média és Kommunikációtudományi Intézet, egyetemi docens

GERŐ MÁRTON

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos munkatárs; ELTE Társadalomtudományi Kar, Szociológia Tanszék, egyetemi adjunktus

GYŐRI ÁGNES

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos munkatárs

HAJDU GÁBOR

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos főmunkatárs

HUSZÁR ÁKOS

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos munkatárs

HUSZTI ÉVA

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és Társadalomtudományi Intézet, főiskolai docens

ILYÉS VIRÁG

Budapesti Corvinus Egyetem, PhD hallgató

KÁLMÁN JUDIT

Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaságtudományi Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos munkatárs

KOVÁCH IMRE

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos tanácsadó; Debreceni Egyetem, Szociológiai és Szociálpolitikai tanszék, egyetemi tanár

KOVÁCS ESZTER

Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos munkatárs

KOVÁTS ANDRÁS

Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos segédmunkatárs

KÖLLŐ JÁNOS

Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaságtudományi Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos tanácsadó

KŐMŰVES ZSÓFIA

Cambridge Econometrics, Economist

KŐSZEGHY LEA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos munkatárs

KRISTÓF LUCA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos főmunkatárs

MÁRK LILI

CEU, PhD hallgató

MÉSZÁROS MERCEDES

Váltó-Sáv Alapítvány, szakmai vezető

PAPP Z. ATTILA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos tanácsadó; Miskolci Egyetem, BTK, ATTI, egyetemi tanár

RÁCZ ANDREA

ELTE Társadalomtudományi Kar, Szociális Munka Tanszék, habil. egyetemi docens

RÁCZ ATTILA

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kar Szociológia Tanszék, egyetemi adjunktus

SZABÓ ANDREA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Politikatudományi Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos főmunkatárs; ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, egyetemi adjunktus

ZAKARIÁS ILDIKÓ

Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely, tudományos munkatárs

ABSTRACTS

MOBILITY AND INTEGRATION IN HUNGARIAN SOCIETY

MOBILITY AND INTEGRATION

ÁKOS HUSZÁR – ANDREA SZABÓ

Party preference and the perception of social position

In the following paper, we do not examine the traditionally examined objective dimensions of social mobility, but its sense transpiring in the individual, subjective mobility. Sociological and political science research in recent years suggests that in heavily media-driven societies, so-called lived reality is becoming increasingly important, beyond the reality that is embodied in objective indicators, or, as political science says, the "Post-truth" world. Of course, we do not claim that subjective mobility is not real, but we do claim that it can be value, ideology and policy-driven, and even influenced, so while the society presented by sociology shows permanence and stability in terms of mobility, at the level of the individual, it may be perceived as very upwardly mobile, with a dynamic and favourable connotation, or vice versa. Members of society may perceive that their situation is getting worse from month to month, despite the fact that objective mobility indicators do not support this perception. One tangible example of this is the 2006 Fidesz campaign slogan "We live worse than 4 years ago!", which tried to highlight that society had suffered heavy losses in the period between 2002 and 2006, when was led by the Hungarian Socialist Party, MSZP.

Keywords: intergenerational and intragenerational subjective social mobility, party preference, political integration

ÁKOS HUSZÁR – KAROLINA BALOGH – ÁGNES GYŐRI

**Inequality of social mobility between women and men
Convergence or divergence?**

This paper examines the relationship between origin and the social position achieved by the individual in today's Hungary and seeks to answer the question of what differences can be observed between the mobility characteristics of women and men. The study of this phenomenon is justified because, despite the fact that women are at a disadvantage compared to men in many areas of social life, they have been placed in a more favourable position according to mobility studies in recent decades. Our paper is based on the data of a nationally representative survey prepared by the TK Mobility Research Centre in 2018. Our results draw attention to the unfavourable trend that the rigidity of Hungarian society is strengthening with the decrease in the rate of mobility, and also show that although the absolute mobility indicators of women are more favourable than those of men, this does not mean that their chances are also better.

Keywords: social mobility, absolute and relative mobility, gender inequalities

MÁRTON GERŐ – GÁBOR HAJDU – IMRE KOVÁCH – LUCA KRISTÓF –
ANDREA SZABÓ

The integration of Hungarian society 2015, 2018

The paper analyses the changes in the integration of Hungarian society between the two data collection dates by comparing the dimensions used in the construction of the 2018 and 2015 integration models. It describes the details of the creation of the 2018 model and compares the results obtained with the government's stated social policy goals. The results of the paper, the latent profile analysis for modelling, the distributions and statistical relationships between the variables creating the models can be well applied and prove that the integration model is not only suitable for describing social inequalities and the given state of integration, but also to analyse their shifts and changes between two periods. is. Social inequalities and integration changed very little between 2015 and 2018. The political integration of society has intensified significantly.

Keywords: social integration, social inequalities, latent profile analysis, political integration

ANDREA SZABÓ – MÁRTON GERŐ

Political integration in Hungary

In recent years, we have examined political integration in Hungary in several papers (Gerő – Szabó 2015, Gerő – Szabó 2017, Gerő – Szabó 2019). Our intention was to present the process by which the political system, with its own means, creates the mechanisms and interactions that recreate again and again the conditions for people to coexist and channel society to the functioning of the political subsystem (Kiss 2015). In this paper, we summarise the results of our related previous papers and test how the previously identified patterns of policy integration have evolved in recent years, using our latest available data. To this end, we explain how the Huberman-based political integration framework is related to the types of political culture, and then, with the help of representative data collection from 2018, we examine the value and participation patterns that have developed in today's Hungary.

Keywords: political integration, values, participation

SPATIAL MOBILITY

ADRIENNE CSIZMADY – ÁGNES GYŐRI – LEA KÓSZEGHY – ATTILA RÁCZ

Spatial mobility and the integration groups of Hungarian society

Our paper examines the characteristics of spatial mobility. We first reviewed the latest research findings in this field and then we examined the mobility characteristics of integration groups formed within the framework of research examining social integration mechanisms that have been ongoing for several years at the Institute of Sociology of the Research Centre for Social Sciences (the Hungarian Academy of Sciences Centre of Research Excellence). Among the factors influencing spatial mobility opportunities and willingness of households, we highlighted the housing and labour market situation. Our data are derived from the statistics of the CSO and from a questionnaire survey conducted by the Institute of Sociology of the Research Centre for Social Sciences in 2018 on a nationally representative sample (KEP2, N = 2650). Examining the social differences in spatial mobility contributes to understanding why our society is less mobile.

Keywords: spatial mobility, housing mobility, commuting, integration groups

BEÁTA DÁVID – ALBERT FRUZZINA – ÉVA HUSZTI

Network capital and residential mobility

The focus of the paper is on residential mobility and networking. First, we review the evolution of the narrowest range of personal networks, the so-called confidential conversation networks, used as an indicator of contact capital, especially the changes that emerge from the data of the 2015–2018 period. Then, based on the 2018 database of the Mobility Research Centre KEP of the Hungarian Academy of Sciences, we examine the correlations between geographical mobility (does someone currently live in the same place as in their childhood) and the characteristics of confidential conversation networks.

Keywords: core discussion networks, geographical mobility, network capital

TAMÁS BAKÓ – JUDIT KÁLMÁN

Has gender inequality in commuting changed? Factors affecting commuting time and their changes between 1990 and 2011 in Hungary

The modern phenomenon of commuting for work is the result of the spatial interaction of the labour market and the housing market, which is a rational choice on the part of the individual if either better housing conditions or better job opportunities or higher wage levels compensate for the inherent fatigue. Several studies have been conducted and for a long time on the determinants of commuting, measuring individual, demographic, and territorial differences using labour economics, economic geography, or urbanist theoretical frameworks. However, in the literature there is much less analysis based on Eastern European data. Our present paper intends to supplement the scanty Hungarian literature by presenting a number of new, hitherto unexplored results on the basis of census data for the period 1990–2011. We present commuting patterns in a descriptive way and use a selective econometric model to examine the change in factors affecting commuting time between 1990 and 2011 – since becoming employed is not random, it is also influenced by a number of factors. One of the most significant results of our research is that while according to the international literature, the time difference between men and women commuting is stable (e.g. Petrongolo – Ronchi 2020), in Hungary this was not true in the period under review: the data suggest that women increasingly caught up with men, both in terms of employment chances and commuting time and distance travelled. We examined the impact of several other individual as well as local labour market

variables on commuting time, but our results suggest that the geographical location of residence has a significantly greater impact than any individual-level demographic variable (excluding occupation). Compared to the residents of the Central Hungary region, the residents of any other region of the country can expect 17–30 minutes shorter commuting time per day, which can have a serious impact on the social costs and welfare effects of commuting.

Keywords: commuting time, local labour market, female employment, census, selection model

BACK TO SOCIETY

ANDREA RÁCZ

The impact of social work interventions on social mobility and immobility

This paper addresses the question of how social work has room for manoeuvre in supporting disadvantaged, excluded families and individuals, and how the dysfunctional operation of the system contributes to preserving the situation of clients. The target group of the paper titled Operating mechanisms of the social and child protection care system is twofold: on the one hand, clients and families struggling with different problems; on the other hand, the professionals working with them, and the actors involved in local decision-making. The views of the two target groups on the functioning of the social and child protection system, as well as the effects of assistance on the well-being and social mobility of individuals and families, are presented on the basis of our quantitative and qualitative research results. The paper draws attention to the fact that the scarcity of resource and human resource capacities in the field of social and child protection and the low social esteem of the profession result in the fixation and preservation of excluded life situations and conditions. Dysfunction, a characteristic of practical operation, endangers the basic values and intervention principles of social work, in this way restricting professional assistance activities.

Keywords: social work, families with children, well-being, social mobility and the care system

**ISTVÁN BOZA – ANIKÓ CSÁKI – VIRÁG ILYÉS – JÁNOS KÖLLŐ –
ZSÓFIA KÖMŰVES – LILI MÁRK – MERCEDES MÉSZÁROS**

Demand constraints in the reintegration of ex-prisoners

In this paper, we examine the recruitment and salary decisions of Hungarian companies and budgetary institutions in order to find out what types of employers, in which jobs, for what salary and for how long they employed prisoners in 2003–2011. For this purpose, we use a panel database built from public administration registers, which contains data on half of the Hungarian population, including nearly forty thousand people detained at least once during the period under review. Our results show that companies in the world of simple jobs do not insure themselves against the risks inherent in employing prisoners by paying lower wages; however, it can be observed that companies hire those who have been released in jobs where the expected damage from offending behaviour is relatively small. In these areas, employment is brief, with most only lasting one to three months. The presence of potential referrals and previous employer experience in employing prisoners reduces the risk of recruitment and helps prisoners find more stable jobs. Their proportion in populous social groups is high enough to consider barriers to their reintegration as an issue to be studied seriously.

Keywords: incarceration, reintegration, mobility, discrimination, Hungary

WITHIN THE BORDERS AND BEYOND

ATTILA PAPP Z. – ESZTER KOVÁCS – ANDRÁS KOVÁTS

Hungarian diaspora and the kin-state Diasporization and diaspora politics

This paper examines the system of relations that has developed between Hungarians living abroad and in the diaspora. Within the theoretical framework of the international diaspora policy literature, we analyse the policy at the governmental level of the relationship between the motherland and the Hungarians living in the diaspora: how Hungarian politics thinks about Hungarian communities established abroad in the short or long term, or in foreign policy, and at the same time on the basis of what concepts the mother country relates to national members living abroad (in the West).

With the help of our own empirical data, we also examine how Hungarians who have migrated abroad relate to Hungary and their new country of residence. We give an idea of how people living abroad are institutionalised in their new environment, and we also give an answer to whether their various organisations lead to the formation of a new diaspora or rather to the perpetuation of a mere transnational movement.

Keywords: Hungarian diaspora, diaspora politics, diasporisation, transnationalism

MARGIT FEISCHMIDT – ILDIKÓ ZAKARIÁS

Solidarity and social mobility

Hungarian migrants' philanthropy and paid work in the German immigration system

In our paper, we examine the links between inclusion in the European system of selective mobility and solidarity, primarily from the perspective of how charitable and paid work in refugee care affects the structural and perceived labour market situation of European migrants. The paper was aimed at Hungarians living in Germany, using an online survey and interview data collection. The paper finds that voluntary solidarity work increased the chances of Hungarian migrants to find paid work in Germany, which for many meant progress in the formal labour market as well. This structural correlation at the level of interpretations reinforced discourses of the identity of migrant life situations and meritocratic discourses referring to personal examples.

Keywords: solidarity, migration, refugees, Germany, Hungary, media, publicity

THE AUTHORS

ALBERT, FRUZZINA

Institute of Mental Health, Faculty of Health and Public Services, Semmelweis University Budapest, University Professor; Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence, Research Chair

BAKÓ, TAMÁS

Institute of Economics, Centre for Economic and Regional Studies, Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence, Junior Research Fellow

BALOGH, KAROLINA

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence, Junior Research Fellow

BOZA, ISTVÁN

Central European University, PhD Student

CSÁKI, ANIKÓ

Change-Lanes Foundation, Fellow Worker

CSIZMADY, ADRIENNE

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence, Research Chair; University of Szeged, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Sociology, Associate Professor

DÁVID, BEÁTA

Institute of Mental Health, Faculty of Health and Public Services, Semmelweis University Budapest, University Professor; Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence, Research Chair

FEISCHMIDT, MARGIT

Institute for Minority Studies, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence, Research Chair; Department of Communication and Media Studies, University of Pécs, Associate Professor

GERŐ, MÁRTON

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences Centre of Excellence, Research Fellow; Eötvös Loránd University, Faculty of Social Sciences, Department of Sociology, Assistant Professor

GYÓRI, ÁGNES

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences
Centre of Excellence, Research Fellow

HAJDU, GÁBOR

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences
Centre of Excellence, Senior Research Fellow

HUSZÁR, ÁKOS

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences
Centre of Excellence, Research Fellow

HUSZTI, ÉVA

University of Debrecen Faculty of Health, Institute of Social and Sociological
Sciences, Associate Professor

ILYÉS, VIRÁG

Corvinus University of Budapest, PhD Student

KÁLMÁN, JUDIT

Institute of Economics, Centre for Economic and Regional Studies, Hungarian
Academy of Sciences Centre of Excellence, Research Fellow

KOVÁCH, IMRE

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences
Centre of Excellence, Research Chair; University of Debrecen, Department of
Sociology and Social Policy, University Professor

KOVÁCS, ESZTER

Institute for Minority Studies, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of
Sciences Centre of Excellence, Research Fellow

KOVÁTS, ANDRÁS

Institute for Minority Studies, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of
Sciences Centre of Excellence, Junior Research Fellow

KÖLLŐ, JÁNOS

Institute of Economics, Centre for Economic and Regional Studies, Hungarian
Academy of Sciences Centre of Excellence, Research Chair

KŐMŰVES, ZSÓFIA

Cambridge Econometrics, Economist

KÓSZEGHY, LEA

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences
Centre of Excellence, Research Fellow

KRISTÓF, LUCA

Institute for Sociology, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences
Centre of Excellence, Senior Research Fellow

MÁRK, LILI

Central European University, PhD Student

MÉSZÁROS, MERCEDES

Change-Lanes Foundation, Professional Executive

PAPP Z., ATTILA

Institute for Minority Studies, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of
Sciences Centre of Excellence, Research Chair; Miskolc University, Faculty of Arts,
University Professor

RÁCZ, ANDREA

Eötvös Loránd University, Faculty of Social Sciences, Institute of Social Studies,
Habil. Associate Professor

RÁCZ, ATTILA

University of Szeged, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of
Sociology, Assistant Professor

SZABÓ, ANDREA

Institute for Political Science, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of
Sciences Centre of Excellence, Senior Research Fellow; Eötvös Loránd University,
Faculty of Law, Assistant Professor

ZAKARIÁS, ILDIKÓ

Institute for Minority Studies, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of
Sciences Centre of Excellence, Research Fellow

